

Remissvar

BOVERKETS RAPPORT UTVECKLING AV REGLER OM KLIMATDEKLARATION AV BYGGNADER

dnr Fi2020/02715

Mottagare Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

fi.sba.bb@regeringskansliet.se.

REMISS AV BOVERKETS RAPPORT UTVECKLING AV REGLER OM KLIMATDEKLARATION AV BYGGNADER

Remissvaret har beretts av Byggherrarnas utskott för Miljö, Teknik och Kvalitet. Byggherrarna lämnar härmed följande synpunkter på remissen.

BAKGRUND

Syftet med att införa krav på klimatdeklarationer är att öka kunskapen om och minska klimatpåverkan från byggnader.

Regeringens promemoria Ds 2020:4 Klimatdeklaration för byggnader med lagförslag om klimatdeklaration av byggnader är för tillfället under beredning av Riksdagen med avsikt att träda i kraft 1 januari 2022. Lagförslaget innebär att vid uppförande av en ny byggnad ska en byggnads klimatpåverkan redovisas i en klimatdeklaration. Byggherren ska ansvara för att klimatdeklarationen upprättas och lämnas in till Boverket. Kravet omfattar bara nyproduktion, vissa byggnadsdelar och undantar vissa byggnadstyper.

Parallellt med beredningen av detta lagförslag remitterade Boverket förslag till föreskrifter och deklarationsformulär i början av 2021.

Den nu aktuella remissen avser Boverkets rapport 2020:13 "Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader - förslag på färdplan och gränsvärden" och innehåller förslag om hur klimatdeklarationerna kan utvecklas vidare. För att öka styrningen mot klimatförbättrande föreslår Boverket att klimatdeklarationen utökas till att omfatta byggnadens hela livscykel och inkludera förvaltnings- och rivningsskedet av byggnaden. Klimatdeklarationen utökas även till att inkludera ytterligare byggnadsdelar såsom installationer, invändiga ytskikt samt fast inredning.

Boverket föreslår därutöver att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader införs från och med 2027 för byggskedet modul A1–A5 (råvaruförsörjning, transport och tillverkning i produktskedet samt transport och bygg- och installationsprocessen i byggproduktionsskedet) och att dessa successivt skärps 2035 och 2043. Innan gränsvärden införs och skärps föreslås att de föregås av en noggrann utvärdering.

Boverket vill utreda vidare om klimatdeklaration även ska införas vid större ombyggnader (B5).

YTTRANDE

Vi ställer oss positiva till att klimatdeklarationerna utvecklas vidare i syfte att öka kunskapen och minska klimatpåverkan från byggnader. Klimatdeklarationer kan bli ett bra verktyg för att främja ett framtida mer hållbart samhällsbyggande.

De byggherrar som föreningen företräder, har ett långsiktigt perspektiv på sina fastigheter. Våra medlemmar eftersträvar att deras fastigheter är flexibla och kan anpassas efter kommande behov. Att klimatdeklarationerna nu föreslås omfatta byggnadens hela livscykel är därför i linje med det föreningen tidigare förespråkade och kommer att öka möjligheterna att producera byggnader med långsiktigt hållbara egenskaper.

Våra medlemmars huvudfokus är dock inte att producera nya byggnader utan att långsiktigt bygga upp, bibehålla och vårda en god bebyggd miljö. Vi vill därför att klimatdeklarationerna utvecklas ytterligare i syfte att fånga upp klimatavtrycket även för det befintliga byggnadsbeståndet och inte enbart fokuserar på nyproduktion. Branschen behöver öka sina kunskaper om den befintliga miljön och det befintliga byggnadsbeståndet så att klimatavtrycket för att bibehålla eller varsamt bygga om ställs mot klimatavtrycket att bygga nytt.

Efter covid-19 pandemin står vi inför omställningsbehov av våra byggnader. Lokalbehovet har förändrats med den högre digitaliseringsmognad Sverige genomgått, vi kommer att använda våra lokaler på annat sätt. Och bostadsbehovet har kanske permanent ändrats med behov av en arbetsplats hemma. Det kommer finnas en stor potential att ställa om ledig lokalyta till bostäder. Vi bör därför ha ett regelsystem som inte begränsar möjligheten för denna omställning utan möjliggör effektivare nyttjande av det befintliga beståndet.

Vi tillstyrker

- att gränsvärden för klimatutsläpp från byggnader införs 2027 för byggskedet (modul A1–A5) samt att dessa sedan successivt skärps 2035 och 2043, förutsatt att varje regelförändring föregås av en noggrann utvärdering i god tid före respektive tidpunkt för regelförändringar.
- att Boverket vidtar erforderliga åtgärder innan gränsvärdena införs, såsom föreslagen översyn av metod, upplägg och inte minst utvärdering av effekten att införa gränsvärden.
- att tillkommande modulerna (B2, B4, B6, C1–4, övrig miljöinformation) blir obligatoriska att deklarerat i klimatdeklarationen från 2027.

- att tillkommande byggnadsdelar (installationer, invändiga ytskikt, rumskompletteringar) ska deklarerars i klimatdeklarationen från 2027 och att schablondata för invändiga ytskikt och fast inredning upprättas.
- att beräkningsperioden för klimatberäkningen är 50 år.

Vi anser

- att för att uppnå de nationella klimatmålen kan vi inte ha fortsatt fokus på nyproduktion, utan i stället verka för att minska behovet av nyproduktion och gynna bruket och återbruket av det befintliga byggnadsbeståndet.
- att Boverket bör utreda vidare hur markarbeten kan ingå i klimatdeklarationen.
- att Boverket även bör utreda hur klimatavtrycket av det som föregår nyproduktion kan fångas upp, exempelvis påverkan på befintliga miljöer, rivning av befintliga byggnader.
- att Boverket bör utreda vidare om klimatdeklarationen i nästa steg ska utökas till att vara obligatorisk vid större ombyggnader.
- att det är viktigt att alla byggnadsdelarna, och inte bara installationer, preciseras för jämförbara resultat och minskat tolkningsutrymme.

Därtill instämmer vi i Boverkets riskbedömning

- att det finns risk att fokus på byggnadens klimatpåverkan kan medföra att andra viktiga funktioner såsom brandskydd, fuktskydd, bullerskydd och beständighet kommer i andra hand.
- att nya material kan leda till byggfel om de inte är tillräckligt utprovade, vilket kan få negativa konsekvenser på andra tekniska egenskaper i byggnaden

Fokus på nyproduktion – i stället för minskad nyproduktion

Sverige har haft en exceptionellt hög nivå på nyproduktion inom bygg och fastighetssektorn de senaste åren, en nivå som motsvarar miljonprogrammets tid. Boverkets miljöindikatorer 2020 visar att bygg- och fastighetssektorn står för cirka 10 till 30 procent av miljöpåverkan i Sverige från svensk produktion och därtill tillkommer utsläpp i andra länder genom import av byggprodukter. Denna höga nivå på nyproduktion har starka politiska intressen för tillskapandet av fler bostäder och förbättrad infrastruktur, men även ekonomiska intressen att investera under rådande låga räntenivå. Den höga produktionsnivån har även genererat rivningar av befintligt bestånd.

Om vi ska uppnå klimatmålen kan vi inte ha fortsatt fokus på nyproduktion, utan vi måste även verka för att minska behovet av nyproduktion och gynna bruket och

återbruket av det befintliga byggnadsbeståndet. Att riva en befintlig byggnad och ersätta den med nyproduktion motsvarar en stor klimatskuld.

Kanske är inte klimatdeklarationer av byggnader rätt instrument för att styra mot minskad klimatpåverkan av hela byggnadsbeståndet. För såsom klimatdeklarationerna nu är utformade kommer nyproduktionens klimatavtryck inte att kunna jämföras med alternativa lösningar, exempelvis om nybyggnadsbehovet kunde lösas genom ombyggnad av befintliga byggnader till ett lägre klimatavtryck.

Det viktigaste måste vara att klimatavtrycket av Sveriges alla byggnader sammantaget minskar och att fastighetsbeståndet kan användas effektivt och återbrukas.

Kan nybyggnadsbehovet lösas på annat sätt - fyrstegsprincipen

Vi skulle önska att fyrstegsprincipen, som tillämpas av bl.a. Trafikverket, vore utgångspunkten för att begränsa byggnaders klimatpåverkan:

1. Tänk om - kan behovet lösas på annat sätt?
2. Optimera - kan behovet lösas genom ett mer effektivt utnyttjande av det befintliga beståndet?
3. Bygg om - kan behovet lösas genom en begränsad ombyggnad?
4. Bygg nytt - om behovet inte kan tillgodoses i de tre tidigare stegen; ny- eller större ombyggnad.

Beträffande förslaget om klimatdeklarationerna har de tre första stegen hoppats över. Politiken har stort fokus på nyproduktion som mål för att lösa bostadsbehovet. Men nyproduktion av bostäder är endast en av flera lösningar på behovet av bostäder. En politik och regelverk för *effektivare bostadsförsörjning* skulle sannolikt kunna leda till mer innovativa och hållbara lösningar på bostadsfrågan än *ökat bostadsbyggande*.

Klimatdeklarationer bör omfatta det som föregår nyproduktionen

Med nuvarande förslag tar klimatdeklarationerna sin utgångspunkt från nyproduktion, från det att marken är färdigberedd. Boverket bedömer det t.o.m. svårt att ta med markarbetena i klimatdeklarationerna.

Men även markarbetena kan innebära en stor klimatpåverkan. Därtill kan nyproduktionen föregås av att befintliga byggnader behöver rivras eller befintliga miljöer förändras. Att så ensidigt fokusera på nyproduktionen och inte det som föregår arbetena riskerar att ge nyproduktionen lägre klimatpåverkan än vad den i verkligheten har.

Därför anser vi att Boverket bör utreda vidare hur markarbeten kan ingå i klimatdeklarationen. Men även utreda hur klimatavtrycket av det som föregår nyproduktion kan fångas upp, såsom påverkan på befintliga miljöer, rivning av befintliga byggnader.

Klimatdeklarationer vid ombyggnad

Som vi resonerat ovan anser vi att även ombyggnad bör inkluderas om vi ska arbeta mot klimatmålen. Fastighets- och byggbranschen behöver öka sina kunskaper om hur vi kan minska klimatpåverkan vid ombyggnader. Därför förordar vi att Boverket får i uppdrag att utreda vidare om klimatdeklarationen i nästa steg ska utökas till att vara obligatorisk vid större ombyggnader.

Stockholm den 2 juni, 2021

Tommy Lenberg
VD

Enligt uppdrag

Helena Lennartsson

Byggherrarna är en intresseförening för professionella byggherrar som arbetar för att stärka och utveckla byggherrerollen och det svenska samhällsbyggandet. Föreningens medlemmar är kontinuerliga byggherrar och beställer årligen byggprojekt för mer än 100 miljarder kronor.